

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії, президент
Національного університету «Києво-
Могилянська академія»

С.М.Квіт
2014 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з предмету «Географія»

**до вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем
бакалавр**

Київ-2014

Галузь знань: 6.0305 «Економіка та підприємництво»,
Напрямок підготовки 6.070800 «Екологія та охорона
навколишнього середовища»

Присвоювана кваліфікація – бакалавр

Вступне фахове випробування зі спеціальності «Географія» до вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра в 2014 році має на меті визначення рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися у Національному університеті «Києво-Могилянська академія» і не мають результатів Українського центру оцінювання якості освіти.

Вступне фахове випробування має форму тестових завдань.

ЗАВДАННЯ
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
з географії
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр

Варіант №XXX

Тестові завдання (25 тестів, що охоплюють питання фізичної, економічної та соціальної географії України і світу)

1. Що називається природним комплексом?
А) сукупність атмосфери, літосфери, гідросфери і біосфери
Б) взаємозв'язане поєднання природних компонентів на певній території
В) взаємозв'язок кліматичних особливостей місцевості з її рельєфом та гідрологічними об'єктами
Г) взаємозв'язок ґрунту з рослинним і тваринним світом
2. Укажіть найважливіший район Карпатських гір.
А) Вулканічний хребет
Б) Головне пасмо
В) масив Чорногора
Г) Рахівський масив
3. Що є проявом міжнародної економічної інтеграції:
А) Зростання ролі сфери послуг і зменшення ролі сфери матеріального виробництва
Б) Становлення євро як регіональної світової валюти
В) Збільшення частки наукомістких виробництв у розвинених країнах
Г) Збільшення розриву між рівнями економічного розвитку окремих країн

Питання для підготовки до іспиту:

Географія

I. Загальний огляд земної кулі

План місцевості. Поняття про план місцевості. Горизонт. Сторони горизонту. Способи орієнтування на місцевості. Азимут. Масштаб та його види. Абсолютна і відносна висоти точок місцевості.

Географічна карта. Поняття про географічну карту. Основні відмінності географічної карти від плану місцевості. Типи карт. Вимірювання відстаней по карті за допомогою масштабу. Градусна сітка на карті та її елементи. Географічна широта і довгота.. Значення карти в житті та господарській діяльності людини.

Форма і рух Землі. Сонячна система та її будова.. Розміри земної кулі. Добове обертання Землі. Місцевий, поясний і декретний час, лінія зміни дат. Річний рух Землі та його наслідки. Тропіки і полярні кола.

Літосфера і рельєф. Поняття “літосфера”. Типи земної кори. Зовнішні сили, які змінюють поверхню Землі. Робота вітру. Робота текучих вод. Робота льодовиків. Вулкани та райони їх поширення. Землетруси та райони їх поширення. Утворення материків та океанів. Форми земної поверхні: рівнини, низовини, плоскогір'я, гори і нагір'я. Гори складчасті, брилові, складчастобрилові. Поняття про річкову долину. Значення рельєфу в господарській діяльності людини.

Атмосфера. Поняття про атмосферу. Висота, межі і будова атмосфери. Загальна циркуляція атмосфери. Нагрівання атмосфери. Зміна температури повітря залежно від географічної широти, висоти над рівнем океану. Тиск атмосфери і його вимірювання. Вітри та їх походження. Бризи, мусони, пасати, циклони і антициклони. Водяна пара в атмосфері. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Вимірювання кількості опадів. Погода. Характеристика складових стану погоди. Спостереження за погодою. Значення вивчення погоди для народного господарства.

Клімат. Залежність клімату від географічної широти, близькості моря, морських течій, рельєфу і висоти місцевості. Значення клімату в господарській діяльності людини.

Гідросфера. Поняття про гідросферу. Світовий кругообіг води. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки і протоки. Суходіл в Океані. Географічне положення, характерні риси клімату океанів, основні морські течії. Температура і солоність води. Вміння визначати глибини на карті. Рух води в Світовому Океані. Морські течії Підземні води. Джерела. Використання підземних вод і джерел. Річка та її частини. Живлення річок. Басейни і вододіли. Озера, типи озерних улоговин та їх господарське використання. Болота та їх використання. Льодовики.

Біосфера. Поняття про біосферу. Походження і поширення життя на Землі. Рослинність суходолу та океану. Тваринний світ суходолу та океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу.

Географічна оболонка. Поняття про географічну оболонку. Загальні риси географічної оболонки. Поняття про природний комплекс. Взаємодія рельєфу і клімату та їх вплив на ґрунти, рослинність, тваринний світ. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людей.

Фізико-географічний огляд частин світу та материків. Європа. Азія. Африка. Америка. Північна Америка. Південна Америка. Австралія. Антарктида. Тихий океан. Атлантичний океан. Індійський океан. Північний Льодовитий океан.

II. Географія України

1. Фізична географія України.

Географічне положення. Предмет фізичної географії України. Оцінка вигідності фізико-географічного положення України. Географічне положення. Кордони. Становлення Української держави. Місце України на Землі. Дослідження території України. Джерела географічної інформації.

Рельєф, геологічна будова і корисні копалини. Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Тектонічна будова і тектонічні структури. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова і основні форми рельєфу. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка надр України. Паливні корисні копалини. Рудні корисні копалини. Нерудні корисні копалини.

Клімат і кліматичні ресурси. Основні кліматотворні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температур повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Неприятливі погодні явища. Енергетичні кліматичні ресурси. Прогноз погоди.

Внутрішні води. Загальні гідрографічні особливості території України. Гідрологічний і гідрохімічний режими, флора і фауна. Поверхневі води, особливості їх формування й розподілу. Основні річки, річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Водний баланс і водні ресурси України, способи їх раціонального використання і охорони.

Грунтовий покрив, земельні ресурси. Умови ґрунтоутворення. Основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси. Охоро-на земельних ресурсів.

Рослинність і тваринний світ. Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні компоненти лісів, степів, луків, боліт. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичні комплекси лісової, лісостепової, степової зон, Українських Карпат, Кримських гір. Неприятливі фізико-географічні процеси і явища.

Природні комплекси і фізико-географічне районування. Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Розвиток ландшафтів України в антропогені. Зміни ландшафтів України за історичний час. Класифікація ландшафтів. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення. Природно-господарська характеристика природних зон України. Зона мішаних хвойно-широколистяних лісів. Лісостепова зона. Степова зона. Українські Карпати. Кримські гори. Природні комплекси морів, що омивають Україну, проблеми використання і охорони їхніх вод. Чорне море. Азовське море.

2. Економічна і соціальна географія України

Економіко- і політико-географічне положення України Економіко-географічне положення і його господарська оцінка. Місце України на політичній і економічній карті світу.

Населення і трудові ресурси. Природні і екологічні умови життя населення та їхній вплив на основні показники його розміщення. Погіршення демографічної ситуації та шляхи розв'язання цієї проблеми. Національний та етнічний склад населення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації.

Сільське розселення та його територіальні відмінності. Трудові ресурси та їх розподіл за галузями господарства і в регіонах.

2.

Формування господарського комплексу України та його структура. Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Основні риси галузевої структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації.

Промисловість. Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація і основні міжгалузеві комплекси. Сучасні проблеми і перспективи розвитку та розміщення промисловості.

Паливно-енергетичний комплекс. Структура, місце і роль у господарському комплексі. Вугільна промисловість. Райони добування і використання вугілля. Проблеми і перспективи дальшого розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Перспективи розвитку нафтової та газової промисловості. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій. Екологічні проблеми розвитку паливно-енергетичного комплексу.

Металургійний комплекс. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійного комплексу.

Машинобудівний комплекс. Значення, місце і роль у господарстві. Структура і принципи розміщення. Розміщення окремих галузей. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

Хімічний комплекс. Значення, місце і роль комплексу. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих галузей хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку.

Лісопромисловий комплекс. Структура і значення. Лісове господарство (лісозаготівельна промисловість). Деревообробна промисловість. Целюлозно-паперова промисловість. Лісохімічна і гідролізна промисловість. Проблеми і перспективи розвитку лісопромислового комплексу.

Будівельний комплекс. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Географія цементної промисловості.

Агропромисловий комплекс (АПК). Роль, місце і значення АПК. Структура комплексу та основні його ланки. Земельний фонд. Рослинництво. Зернові культури. Галузі, що переробляють продукцію зернового господарства. Вирощування технічних культур. Галузі переробки технічних культур. Агропромислові зони.

Транспортний комплекс і міжнародні економічні зв'язки. Роль і значення транспорту. Основні види транспорту та особливості їх розміщення.

Економічні райони. Географічний поділ праці й економічне районування України. Донецький район. Придніпровський район. Північно-східний район. Столичний район. Центральний район. Причорноморський район. Подільський район. Північно-західний район. Карпатський район.

Рациональне використання природних умов і природних ресурсів та їх охорона. Вплив

господарської діяльності на природні умови і природні ресурси. Геоєкоситуація в Україні. Види впливу на довкілля. Рациональне використання та охорона природних умов і природних ресурсів. Мінерально-сировинні ресурси. Кліматичні ресурси. Проблеми охорони природних систем Чорного та Азовського морів і водних ресурсів. Земельні ресурси та їх використання. Біотичні ресурси, їх рациональне використання та охорона. Рекреаційні ресурси. Природоохоронні комплекси.

Глобальні проблеми людства та їх прояв на території України.

Географія своєї області. Загальна характеристика.

ІІІ. ЕКОНОМІЧНА І СОЦІАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ

Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління й адміністративно-територіального устрою країн. Сучасна політична карта. Європа. Азія. Африка. Америка.

Міжнародні організації.

Географія світових природних ресурсів. Світові природні ресурси. Географія світових природних ресурсів. Мінеральні ресурси. Земельні ресурси. Лісові ресурси. Водні ресурси. Природні ресурси Світового океану. Ресурсозабезпеченість. Ресурсозбереження.

Географія населення світу. Чисельність населення і його динаміка. Віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисельніші народи. Мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Урбанізація та її проблеми. Міське населення світу. Сільське населення світу. Міграційні процеси. Трудові ресурси. Зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

Світове господарство. Поняття про світове господарство та етапи його формування. Чинники і принципи розміщення виробництва. Світове господарство в період НТР, основні риси НТР. Вплив НТР на галузеву структуру та розміщення виробництва.

Географія промисловості світу. Структура промисловості. Світова паливно-енергетична система. Географія вугільної промисловості. Географія нафтової промисловості. Географія газової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна металургія та основні райони її розвитку і розміщення. Кольорова металургія та основні райони її розвитку і розміщення. Машинобудування, його структура та географія основних галузей. Хімічна промисловість.

Географія сільського господарства. Галузева структура. Особливості розміщення галузей рослинництва (землеробства). Особливості розміщення галузей тваринництва.

Географія транспорту. Значення і місце у світовому господарстві. Розвиток і розміщення найважливіших видів транспорту. Залізничний транспорт. Автомобільний транспорт. Розвиток і розміщення морського транспорту.

Зовнішні економічні зв'язки. Сутність і основні форми економічного співробітництва. Міжнародний туризм та його різновидності.

Міжнародний географічний поділ праці. Поняття про міжнародний географічний поділ праці та його особливості. Спеціалізація і кооперування в країнах світу. Інтеграція країн світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Р. Д., Чернюк Г. В. Основи фізичної географії. — К.: ІСДО, 1995. — 288 с.
2. Географічна енциклопедія України. — У 3-х т. — К., 1989-1993.
3. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів. 3-тє вид. доп. — К.: Навчальна книга, 2005. — 255 с.
4. Масляк П.О., Шищенко П.Г. Географія України: Підруч. для 8-9 кл. серед. шк. — К.: Пед. Преса, 2002. — 432 с.
5. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Б.П. Яценко, В.М. Юрківський, О.О. Любіцева та ін.. За ред. Б.П. Яценка. — К.: Форум, 2004. — 352 с.
6. Економічна і соціальна географія сіту. Начальний посібник / За ред. С.П. Кузика. — Львів: Світ, 2002. — 627 с.
7. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія: Навч. посіб. Для старшокласників та абітурієнтів. Відповіді на всі питання нової програми. — 5-е вид. перероб. і доп. — К.: Знання, КОО, 2006. — 455 с.
8. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник / За ред. проф. О.І.Шаблія. — Львів: Світ, 1994. — 608 с.
9. Федорища Р. П. Загальне землезнавство: Навчальний посібник — К.: Вища пік., 1995. — 223 с.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Критерії оцінки вступних випробувань

Вступні випробування для вступників передбачають виконання завдань, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки з дисципліни.

Тестова перевірка знань з географії охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

- запитальної (змістовної) частини;
- 4 варіантів відповіді.

Оцінювання проводиться за 200-бальною шкалою (від 100 до 200 балів). Для кожного вступника передбачається 25 тестових завдань. По кожному завданню пропонується 4 варіанти відповіді, з яких вступник повинен вибрати одну правильну. Правильна відповідь оцінюється у 4 бали. Максимальна кількість набраних балів – 200.

Час відведений на виконання тестових завдань – 60 хвилин.

З географії вступник повинен володіти певним об'ємом знань по предмету згідно програми.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)